

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ

ЗАНЯТТЯ 1. УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ МЕХАНІЗОВАНОГО ВІДДІЛЕННЯ У ОБОРОНІ.

Навчальні питання

1. **Робота командира механізованого (високомобільного десантного) відділення з організації вогню у обороні.**
2. **Управління вогнем механізованого (високомобільного десантного) відділення у обороні.**
3. **Особливості управління вогнем відділення на блок-посту.**

1. Робота командира механізованого
(високомобільного десантного) відділення з
організації вогню у обороні.

1. РОБОТА КОМАНДИРА МЕХАНІЗОВАНОГО ВІДДІЛЕННЯ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВОГНЮ У ОБОРОНІ.

УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ – один з найбільш важливих елементів управління підрозділом в бою.

УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ полягає в узгодженій та цілеспрямованій діяльності командирів всіх ступенів та їх штабів, щодо найбільш повного використання вогневих можливостей всіх штатних, доданих та підтримуючих вогневих засобів з метою ефективного ураження противника в бою.

Послідовність, зміст та обсяг роботи командира з організації вогню залежить від наявності часу та умов обстановки, в який командир приймає рішення на бій, але завжди має забезпечувати виконання бойового завдання.

УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ДВІ СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ:

- організація вогню;
- управління вогнем в ході бою.

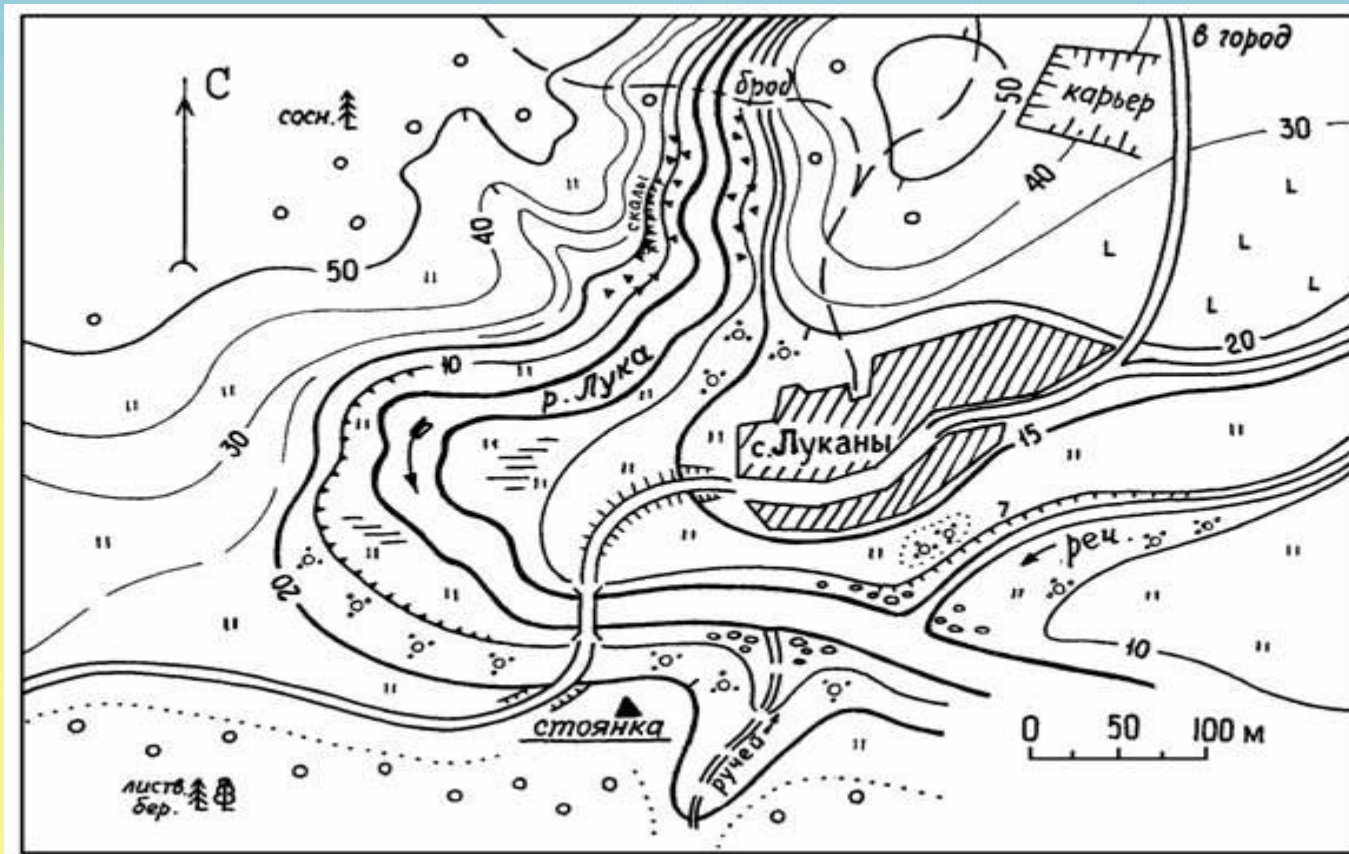
ОРГАНІЗАЦІЯ ВОГНЮ.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВОГНЮ ВКЛЮЧАЄ:

- вивчення та оцінка місцевості в інтересах рішення вогневих задач;
- призначення орієнтирів і кодування місцевих предметів;
- організація розвідки цілей спостереженням;
- вибір вогневих позицій;
- постановка вогневих задач вогневим засобам, бойовим машинам;
- підготовку вихідних даних для стрільби по рубіжам можливого появилення противника;
- встановлення сигналів керування вогнем.

ВИВЧЕННЯ ТА ОЦІНКА МІСЦЕВОСТІ.

Місцевість вивчається з метою вивчення її прохідності, захисних властивостей та умов маскуванню, визначення умов спостереження та ведення вогню, можливих напрямків руху танків та піхоти противника, наявності скритих підступів до переднього краю своїх військ, розташування інженерних загороджень.

ПРИЗНАЧЕННЯ ОРІЄНТИРІВ І КОДУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПРЕДМЕТІВ

Орієнтирами можуть бути:

- гребні висот;
- закінчення лощин;
- стики доріг;
- опушки лісних масивів;
- одиночні кам'яні споруди та інше.

Орієнтири нумеруються зправа на ліво по рубіжам від себе до противника.

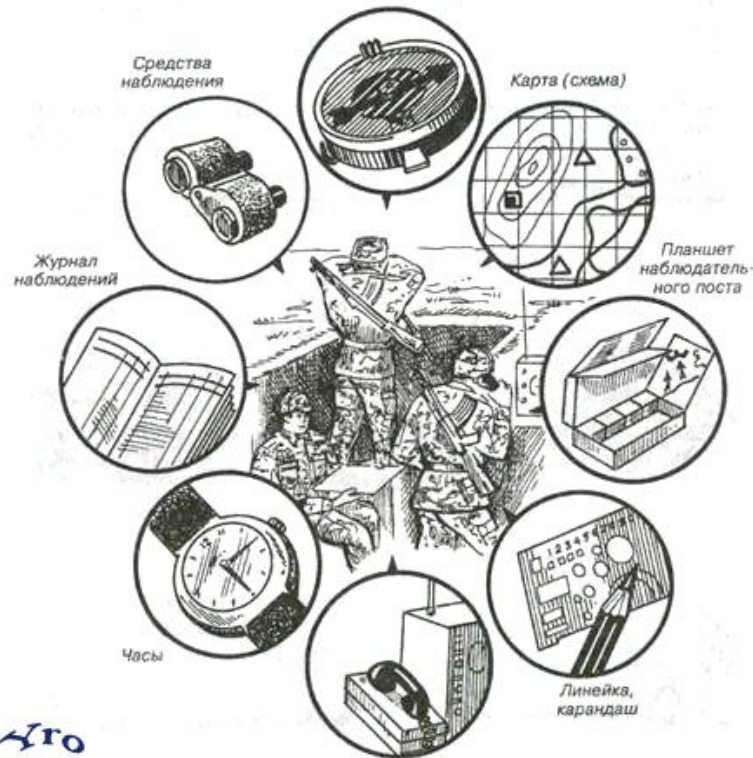
Кількість орієнтирів визначається можливістю швидкого та надійного цілевказання.

Найбільш характерним ділянкам місцевості для швидкого орієнтування у бою, а також в умовах скритого управління підрозділами присвоюються умовні найменування.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВІДКИ ЦІЛЕЙ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

СПОСТЕРЕЖЕННЯ – один з основних способів розвідки у відділенні, взводі та роті. Воно зорганізується командирами у всіх видах бою та ведеться вдень та вночі з використанням різних технічних засобів (денні та нічні прилади спостереження та прицілювання, радіолокаційні станції, тепловізійні прилади).

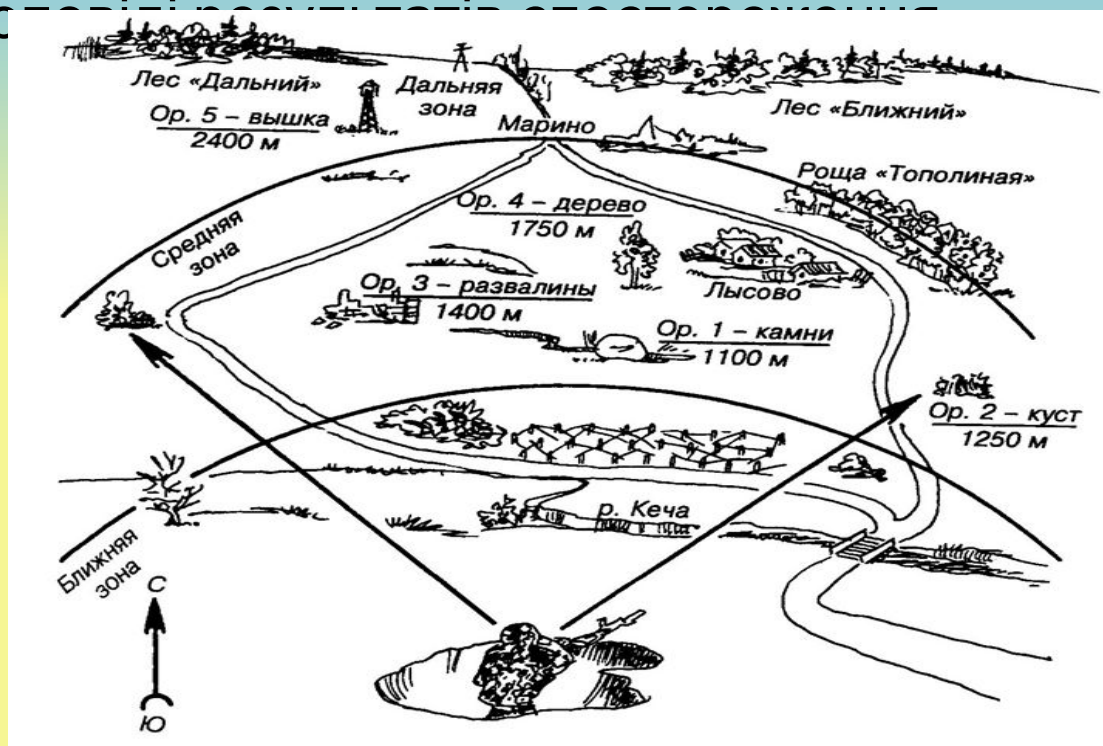
Для ведення спостереження у відділенні та взводі призначаються **спостерігачі**, у роті організуються **2-3 спостережних поста**.

ЗАВДАННЯ СПОСТЕРІГАЧУ (СПОСТЕРЕЖНОМУ ПОСТУ)

ставиться безпосередньо на місцевості, при цьому зазвичай вказується:

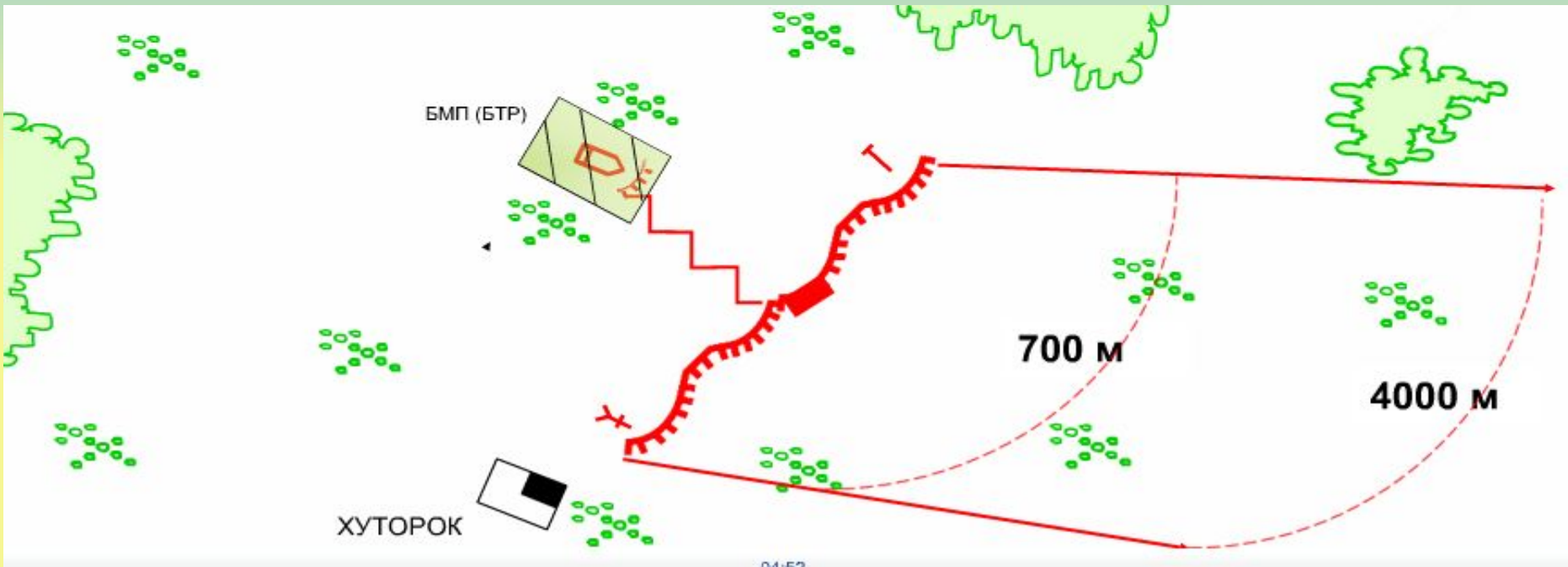
- орієнтири;
- відомості про противника;
- розташування передових підрозділів своїх військ;
- місце для спостереження та порядок його обладнання;
- смуга для спостереження та завдання;
- на що звернути особливу увагу при спостереженні;
- порядок доповіді про спостереження;

ВИБІР ВОГНЕВИХ ПОЗИЦІЙ.

ВИМОГИ ДО ВОГНЕВИХ ПОЗИЦІЙ:

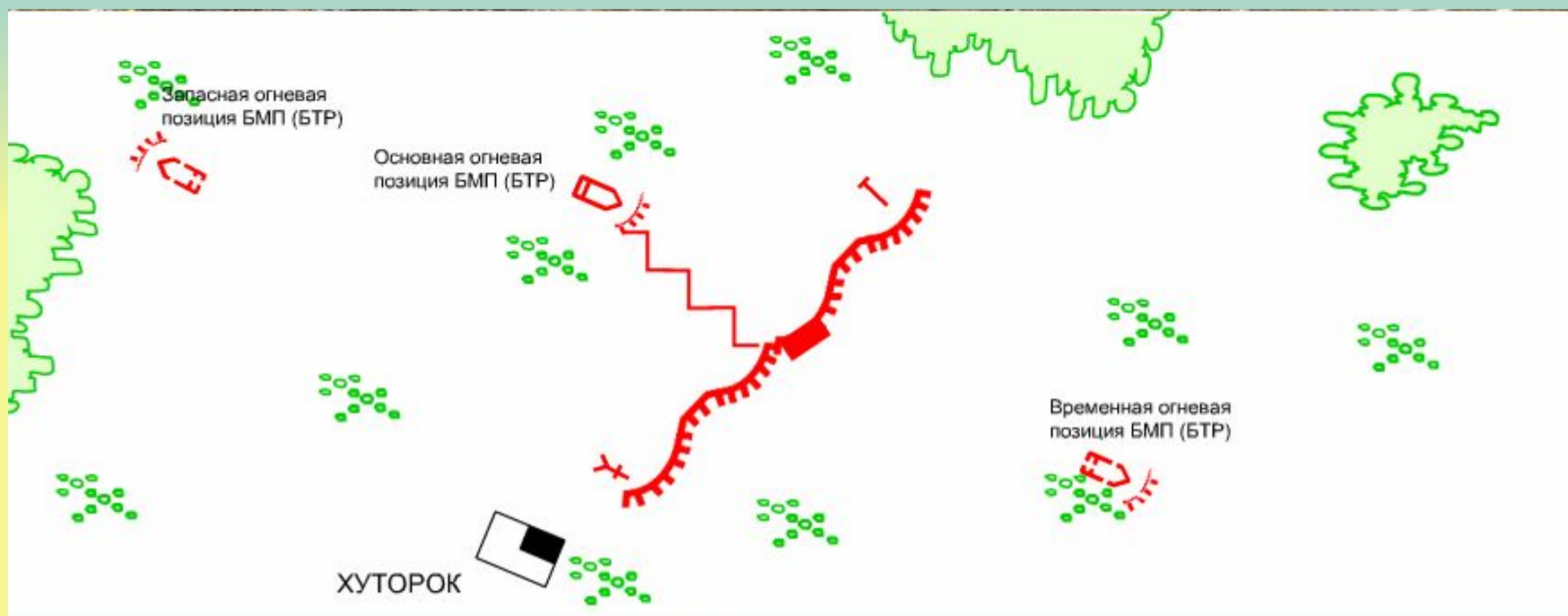
- забезпечення спостереження та обстріл в визначених напрямках;
- можливість ураження противника фланговим вогнем;
- зручність для установалення зброї та ведення вогню;
- забезпечення укриття від вогню противника;
- забезпечення зорового зв'язку з командиром або сусідами;
- можливість скритного маневру.

ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ВОГНЕВІ ПОЗИЦІЇ МОЖУТЬ БУТИ:

- **основні** - для виконання вогневих задач в найбільш відповідальні моменти бою;
- **запасні** – для відбиття розвідки противника та забезпечення кругової оборони опорного пункту;
- **тимчасові** - для виконання певних завдань, наприклад підтримки бою у смузі забезпечення;
- **хибні** - введення противника в оману відносно справжнього розташування основних та запасних вогневих позицій.

При виборі вогневих позицій не слід розташовувати їх поблизу найбільш помітних місцевих предметів, а також на гребенях висот. Вогневі позиції протитанкових засобів слід обирати на танконебезпечних напрямках.

ПОСТАНОВКА ВОГНЕВИХ ЗАДАЧ

Вогневі задачі у період організації вогню включають:

- призначення полос вогню;
- секторів обстрілу;
- ділянки зосередженого вогню і порядок його ведення;
- рубежі відкриття вогню підрозділам.

Полоса вогню на місцевості вказується **чотирма точками**.

Ширина полоси вогню повинна бути **не менше фронту підрозділу**.

Глибина – на дальність дійсного вогню підрозділу.

Полоси вогню сусідніх підрозділів повинні перекриватися на дальностях **500-600 м.** від переднього краю.

Сектори обстрілу вказуються для БМП (БТР), гранатометів і кулеметів.

Для прикриття вогнем стиків і проміжків деяким вогневим засобам вказуються допоміжні сектори обстрілу.

ПІДГОТОВКА ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО СТРІЛЬБИ

ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ БОЮ ПІДГОТОВКА ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО СТРІЛЬБИ ВКЛЮЧАЄ:

- вибір орієнтирів;
- визначення відстаней до орієнтирів;
- вибір установки прицілу та точки прицілювання

ВИБІР ОРІЄНТИРІВ.

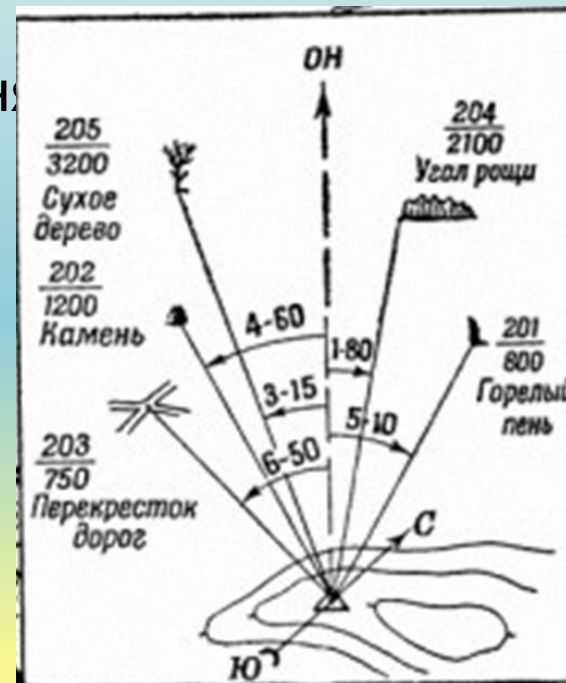
Для управління підрозділами та підтримки взаємодії між ними призначаються **орієнтири**.

Орієнтирами можуть бути місцеві предмети, які добре видно, стійкі до руйнування та розташовані у смузі вогню підрозділу.

Для взводу в наступі призначаються **1-2 орієнтири**, в обороні їх може бути **два – три**.

Орієнтири вказуються та нумеруються з права наліво по рубежам від себе до противника.

Один з орієнтирів, розташований далі за інших, призначається основним. В разі необхідності командири підрозділів можуть призначати додаткові орієнтири, які не нумеруються а лише отримують умовні найменування, наприклад: окрема башта,

ВИЗНАЧЕННЯ ВІДСТАНІ ДО ЦІЛІ.

Для ведення ефективного вогню важливо правильно обирати установку прицілу та точку прицілювання. Установку прицілу обирають у відповідності з дальністю до цілі.

ДАЛЬНІСТЬ ДО ЦІЛІ ВИМІРЮЄТЬСЯ:

- відносно орієнтирів;
- окомірним способом;
- проміром місцевості;
- за кутовими розмірами предметів.

ВІДСТАНІ ВИДИМОСТІ ЦІЛЕЙ, ПРЕДМЕТІВ

Окремий невеликий будинок, хата	5000
Труби на даху	3000
Літак на землі; танк на місці	1200
Стовбури дерев, кілометрові стовпи і стовпи ліній зв'язку	1000
Рух ніг або рук людини, що біжить чи йде	700
Міномет, протитанкова гармата, кілки дротяних загороджень, переплетення рам у вікнах	500
Ручний кулемет, автомат, колір і частини одягу на людині, овал обличчя	250—300
Черепиця на дахах, листя дерев, дріт на кілках	200
Ґудзики і пряжки, дрібниці озброєння солдата	150—170
Риси обличчя людини, кисті рук, деталі стрілецької зброї	100

Для визначення дальності за кутовими розмірами предметів застосовується **«ФОРМУЛА ТИСЯЧНИХ»**, за її допомогою можна розрахувати дальність до цілі (об'єкту), якщо його розмір (висота або довжина) відома.

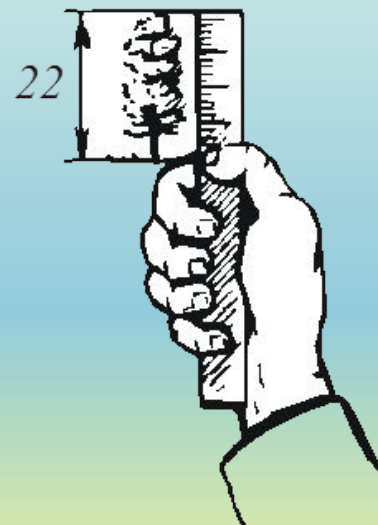
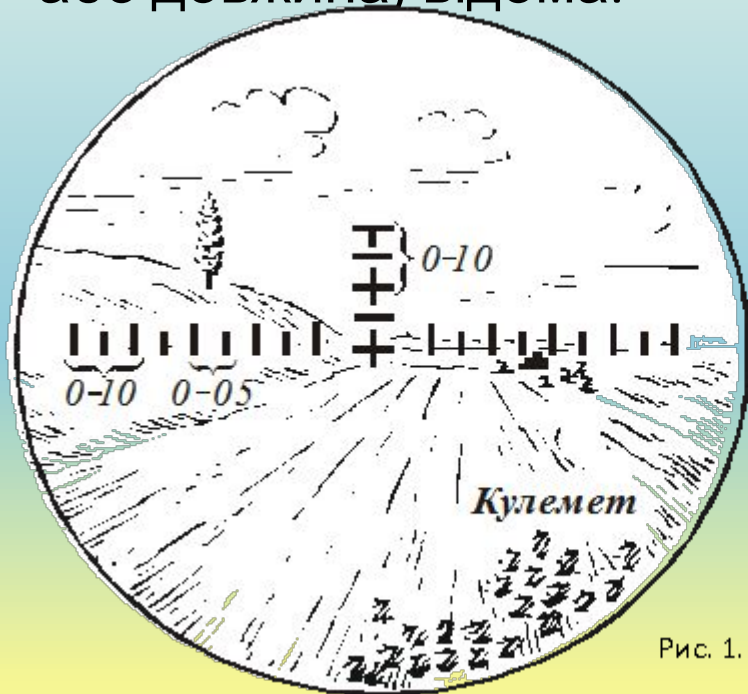

Рис. 2. Вимірювання вертикального і горизонтального кутів за допомогою лінійки
Рис. 1. Вимірювання кута біноклем

Формула має вигляд **$ДУ = В \times 1000$, ($Д = В \times 1000 / У$)**

де **Д** – дальність до цілі (об'єкту), **У** – кутовий розмір цілі (об'єкту),
В – лінійний розмір цілі (об'єкту), **1000** – постійний коефіцієнт.

Для легкого запам'ятовування «формули тисячних» є мнемонічне правило – «ДУИ В ТИСЯЧУ».

КУТОМІРНІ ВЕЛИЧИНИ ПІДРУЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

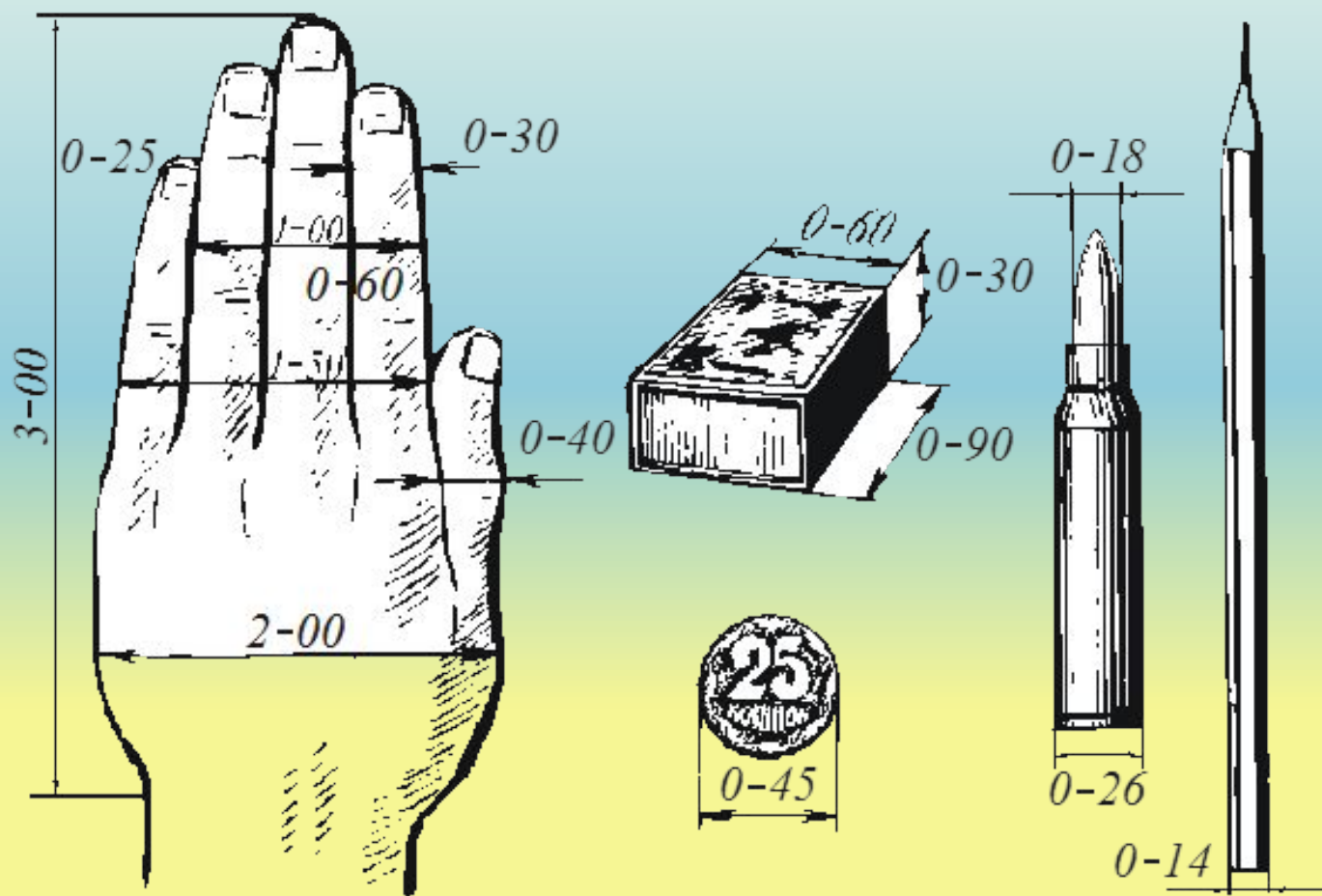

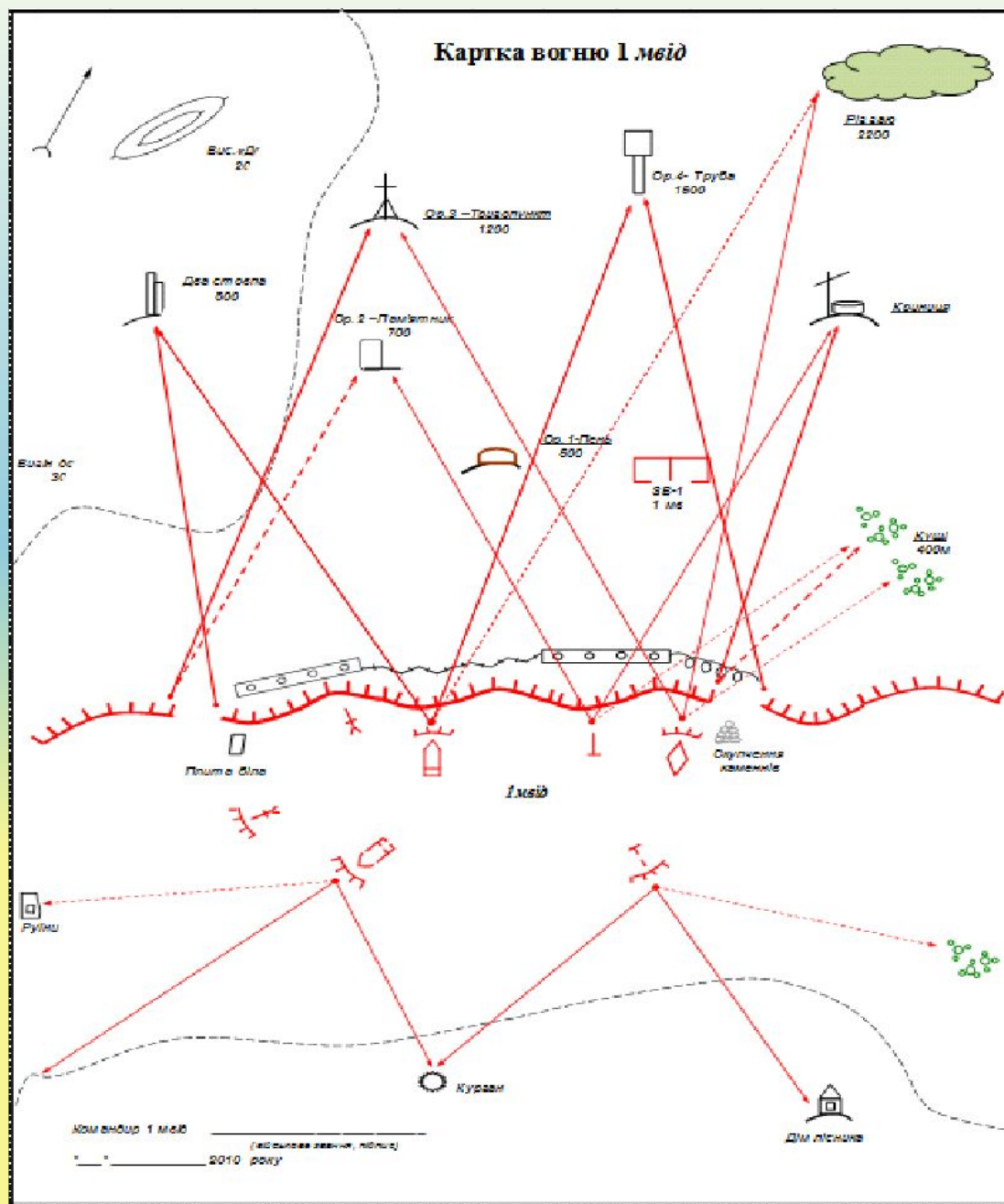
Рис. 4. Кутомірні величини підручних предметів

Встановлення сигналів керування вогнем

Для здійснення чіткого керування вогнем встановлюються сигнали керування вогнем:

- по радіо (цифрами або умовними словами);
- зорові (ракетами, розривами снарядів, трасуючими кулями і інше);
- звукові (голосом, сиреною і т.п.)

Сигнали повинні бути короткими, які легко запам'ятовуються і які потребують мінімальну кількість часу на передачу.

1.1.5.2.1.1.1.1.1.

2. Управління вогнем механізованого
(високомобільного десантного)
відділення у
обороні.

УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ МЕХАНІЗОВАНОГО ВІДДІЛЕННЯ В ХОДІ БОЮ.

УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ У ХОДІ БОЮ ВКЛЮЧАЄ:

- розвідка цілей і їх оцінка;
- вибір виду зброї і боєприпасів, виду і способу ведення вогню для надійного ураження цілі;
- подача команд на відкриття вогню або постановка вогневих задач;
- цілевказання;
- спостереження за результатами вогню та його коректування;
- маневр вогнем;
- контроль за витратою боєприпасів

ПОШУК ЦІЛЕЙ

Пошук цілей на полі бою здійснюється за характерними демаскуючими ознаками. Наприклад:

- снайпера можна знайти за блиском скла оптичного прицілу;
- гранатометника – за великою хмарою вогню та пилу при пострілі;
- танки – за лязкотом гусениць та звуку моторів;
- спостережні пости – блиск скла та руху людей.

ОЦІНКА ТА ВИБІР ЦІЛІ.

Оцінка цілі проводиться з тактичної та технічної точки зору. З тактичного боку оцінюється ступінь важливості та небезпечності цілі, тобто яким чином вона впливає на виконання бойового завдання; з технічної точки зору – можливість ураження її вогнем наявних у розпорядженні командира засобів.

До **важливих цілей** відносяться – пункти управління та зв'язку, протитанкові засоби, обслуги автоматичних гранатометів та кулеметів, до **небезпечних** відносяться всі цілі, що можуть нанести ураження нашим підрозділам в даний час.

При оцінці декількох цілей для обстрілу доцільно обирати найбільш важливу та небезпечну в даний час ціль, з двох однаково важливих – ту, що знаходиться ближче, та ту, яку легше уразити.

Обирає ціль для обстрілу та вказує її стрільцю (обслузі вогневого засобу) особисто командир підрозділу. В найбільш напруженні моменти бою при раптовій появі важливих цілей, стрільці обирають їх для ураження

ВИБІР ВИДУ ЗБРОЇ ДЛЯ УРАЖЕННЯ ЦІЛІ.

Для ефективного застосування зброї при вирішенні визначених завдань командирі підрозділу необхідно добре знати призначення та бойові властивості зброї свого підрозділу та засобів посилення, а також правила стрільби з нього, особливості ведення вогню вночі, по повітряних цілях в горах і т. і.

Вид зброї для ураження обирається в залежності від відстані, характеру та ступеню уразливості цілі, характеру місцевості в районі цілі, час на виконання бойового завдання та наявності боєприпасів.

ВИБІР ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ, ВИДУ ВОГНЮ ТА МОМЕНТУ ЙОГО ВІДКРИТТЯ.

Положення для стрільби обирається в залежності від обстановки. Наприклад, при діях у пішому порядку, стрільба (у пішому порядку та з бойових машин) може вестися з ходу, короткої зупинки та з місця. При цьому, необхідно розуміти, що вогонь більш ефективний з найбільш стійких положень – лежачи, при діях у пішому порядку, та з місця, при діях на бойових машинах. Але слід пам'ятати, що відповідно и противнику легше уражати цілі, які нерухомі.

Вид вогню – обирається в залежності від характеру цілі її важливості та відстані до неї. Види вогню розрізняються – за ступенем ураження, що наноситься, за напрямком стрільби та за напруженістю.

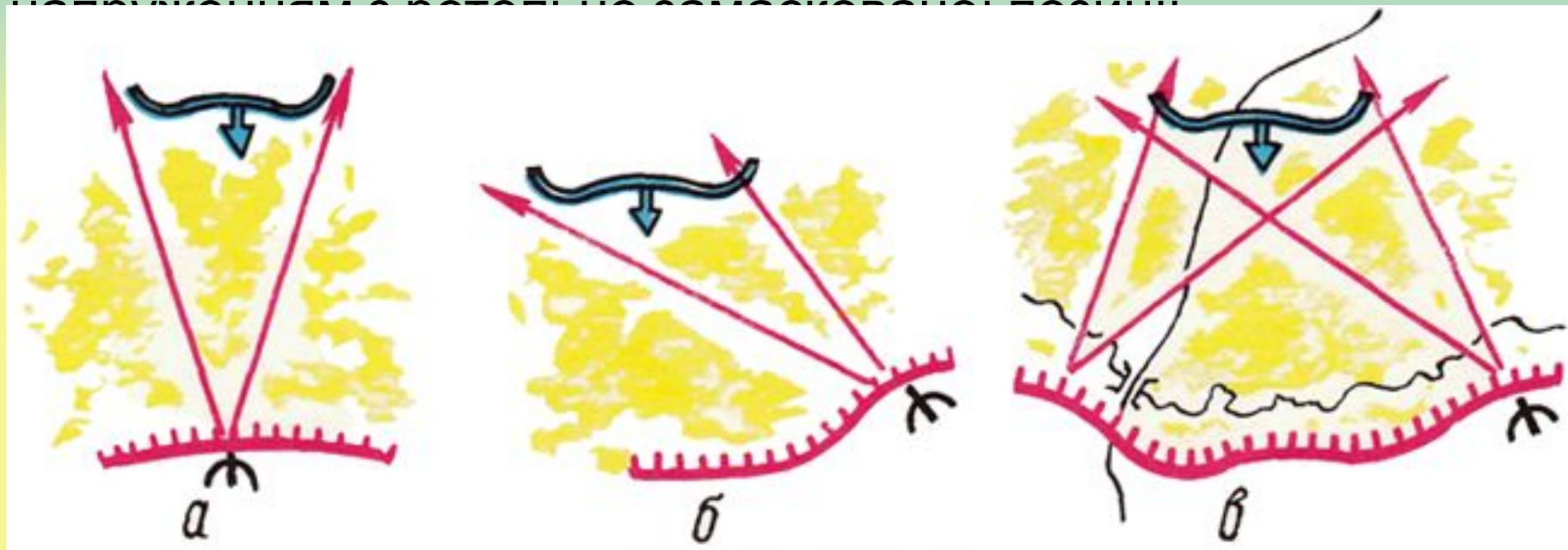
За ступеню ураження:

- вогонь на знищення (до повного знищення або нанесення не менш 80 % втрат, внаслідок чого противник повністю втрачає боєздатність);

- вогонь на подавлення (нанесення певного ступеню ураження, внаслідок чого противник на деякий час втрачає боєздатність, вважається, що для цього необхідно вивести з ладу 50% особового складу та вогневих засобів противника)

ЗА НАПРЯМКОМ ВОГОНЬ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ МОЖЕ БУТИ:

- **фронтальний** – вогонь направлений перпендикулярно фронту цілі;
- **фланговий** – вогонь направлений у фланг цілі;
- **перехресний вогонь** – вогонь по цілі з декількох напрямків.
- **кинджальний вогонь** – вогонь з автоматичної стрілецької зброї, особливо з кулеметів що відкривається раптово в одному напрямку з близької відстані з максимальним пошкодженням кінця тіла людини.

ЗА НАПРУЖЕНІСТЮ ВОГОНЬ МОЖЕ БУТИ:

- одиночний;
- чергами;
- безперервний.

МОМЕНТ ВІДКРИТТЯ ВОГНЮ.

Зазвичай визначається командою командира «Вогонь», при самотійному веденні вогню – особисто тим, хто стріляє в залежності від обстановки.

ПОДАЧА КОМАНД НА ВІДКРИТТЯ ВОГНЮ ТА ПОСТАНОВКА ВОГНЕВИХ ЗАДАЧ.

ЦІЛЕВКАЗАННЯ.

Після того, як командир знайшов цілі на полі бою, оцінив їх значення, вибрав найбільш важливу з них, визначив вид зброї, положення для стрільби, вид вогню та момент його відкриття, він повинен перед тим, як подати команду на відкриття вогню, вказати ціль для ураження стрільцю, або вогневому засобу.

Процес вказування місцеположення цілі на місцевості називається цілевказанням.

ОСНОВНІ СПОСОБИ ЦІЛЕВКАЗАННЯ:

- від орієнтирів (місцевих предметів) (наприклад: «Орієнтир другий, ліворуч 10, ближче 100 - кулемет»);
- трасуючими кулями або сигнальними патронами. (наприклад: «Гранатометнику. Ліворуч на краю лісу - танк противника, спостерігати за трасою куль. »);
- наведенням зброї в ціль;
- від напрямку руху (наприклад: ліворуч, у окремого каменя – гранатометник.).

Отримавши цілевказання виконавець (стрілець, або обслуга вогневого засобу) доповідає: «Бачу», або: «Не бачу».

ПОДАЧА КОМАНД НА ВІДКРИТТЯ ВОГНЮ.

Команда на відкриття вогню повинна подаватися коротко та ясно, з необхідними інтервалами, так, щоб той, хто виконує, міг з'ясувати та чітко виконати кожен елемент команди.

Послідовність подавання команди на відкриття вогню.

1. Кому відкрити вогонь.

Наприклад. «Стрільцю Петренко», «Кулеметнику», «Першому відділенню».

2. Цілевказання.

Наприклад. «Прямо кущ, ліворуч - спостерігач»; «Орієнтир другий, праворуч 50, в окопі - кулемет».

3. Вихідні установки для стрільби.

- установка прицілу.

Наприклад: «Постійний», «Чотири», «Сім».

- установка цілика, або винос точки прицілювання.

Наприклад: «Цілик ліворуч три», «Праворуч три фігури».

- точка прицілювання по висоті.

Наприклад. «Під ціль», «В середину», «В голову».

4. Виконавча команда: «Вогонь»

Приклад команди на відкриття вогню:

«Гранатометнику, по головному, 100, в середину - Вогонь!»

«Кулеметнику, по контратакуючий піхоті, п'ять, під ціль - Вогонь!»

«Стрільцю Петренко, орієнтир другий, праворуч 50, в окопі – кулемет, п'ять, в голову, праворуч три фігури - Вогонь!»

ПОСТАНОВКА ВОГНЕВИХ ЗАДАЧ.

Крім команд на негайне відкриття вогню командир може ставити вогневі задачі для ураження цілей окремим вогневим засобам або відділенням, якій можуть виконуватися протягом певного часу.

Зазвичай, в вогневій задачі вказується:

- кому вона ставиться;
- де і яка ціль;
- задача (знищити, подавити, зруйнувати, осліпити, заборонити).

Приклади подачі вогневих задач командиром взводу:

«1—му відділенню, ліворуч контратакуючи піхота - знищити»;

«Кулеметному відділенню, орієнтир другий, ближче 100, піхота противника в окопі – подавити.»

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВОГНЮ І ЙОГО КОРЕКТУВАННЯ.

Внесення відповідних поправок за результатами ведення вогню називається коректуванням вогню. В залежності від результатів спостереження коректування вогню здійснюється по бічному напрямку та по дальності.

Приклад коректування вогню по бічному напрямку:

«Стій! Дві фігури ліворуч. Вогонь!»

Приклад коректування вогню по дальності:

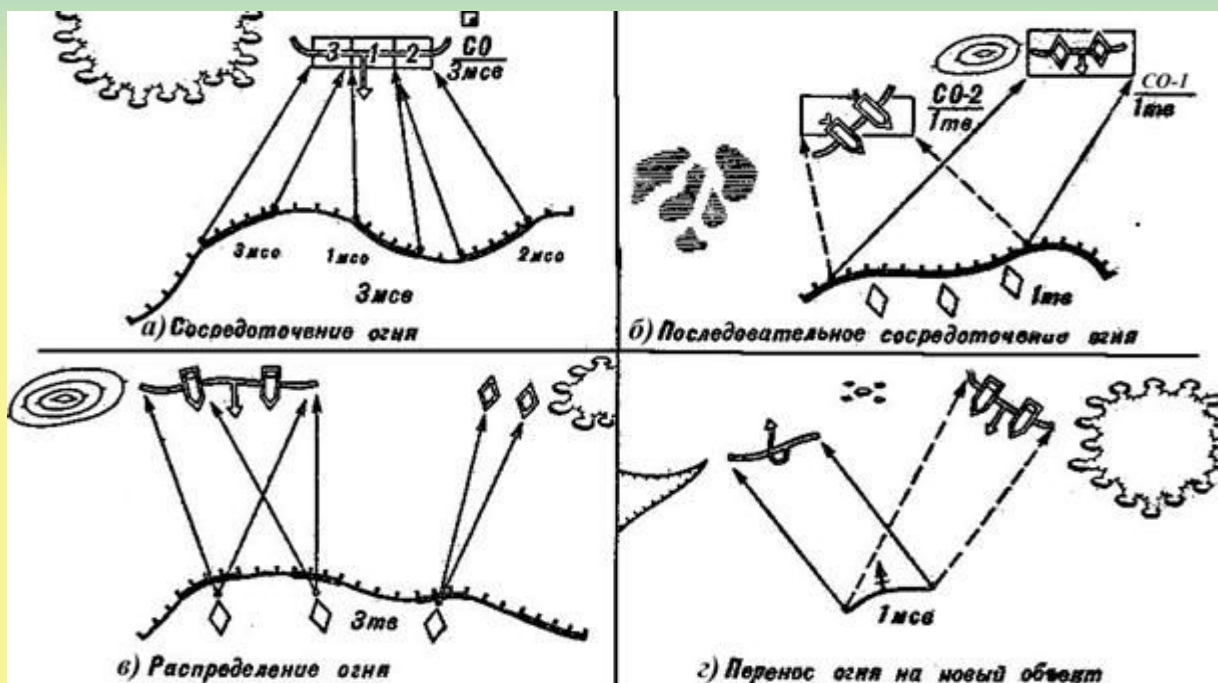
«Стій! В верхній край цілі. Вогонь!»

МАНЕВР ВОГНЕМ.

Для досягнення успіху в бою необхідно застосовувати маневр вогнем та підрозділами. Маневр підрозділами проводиться з метою заняття найбільш вигідного положення відносно противника для нанесення йому ураження вогнем та подальшої атаки.

ВИДИ МАНЕВРУ ВОГНЕМ:

- **зосередження вогню** (вогнь декількох кулеметів (гармат, танків та інших засобів по одній цілі);
- **розподіл вогню** (стрільба вогневих засобів одного підрозділу по декількох окремо розташованих цілях для їх одночасного ураження);
- **перенесення вогню** (ведення вогню спочатку по одній а потім зразу по другий цілі);
- **послідовне зосередження вогню**

3. Особливості управління вогнем відділення на блок посту.

Блок -пост

Блок – пост – це загороджений, укріплений КПП з озброєною охороною на дорогах, в'їздах у населені пункти і тому подібне звичайно на окупованій або тимчасово зайнятій військами території, який спроможний самостійно тримати кругову оборону.

Блок-пост може мати поліцейське, військове або цивільне застосування. Вони встановлюються у районах напруженості, з метою проведення контртерористичних міроприємств.

Мета:

- перевірка транспортних засобів;
- блокування доріг з метою припинення її подальшого використання.

Розрізняють:

- тимчасові блок-пости ;
- постійні блок-пости.

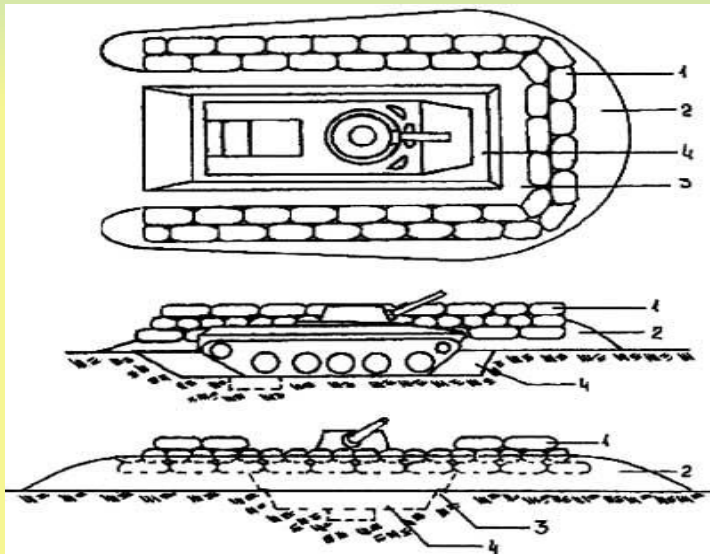
Обладнання блок-поста

- ділянка полотна автомобільної дороги, який зроблений для зниження швидкості руху транспорту;
- дистанційно керований легкий шлагбаум, який опускається у випадку тривоги;
- сітка на траві;
- позиція БМД (БМП, БТР);
- бетонна стінка для захисту о/с, який проводить огляд автомобіля;
- бетонні блоки;
- жолоб;
- будівля блок-посту;
- оборонна позиція;
- сигнальна ракета, яка запускається пристроєм натяжної дії;
- зовнішній паркан із спіральним дротовим загородженням (під напругою);
- бетонні надовби або протитанкові загородження типа «Їжак».

Вимоги до оборонних споруд на блок-посту

1. Обладнання часткового перекриття позиції БМД (БМП,БТР).
2. Дротові сітки повинні знаходитись на відстані 15-20 м перед позицією БМД (БМП, БТР), щоб не допустити нападу гранатометників на БМД (БМП,БТР) з відстані ураження.
3. Позиція повинна бути обладнана тактично грамотно – вище дороги на відстані приблизно 30-60 м від неї
4. Для укриття тих,хто обороняється повинна бути обладнана щіль-укриття.

Окоп для БМД

Караульний пост

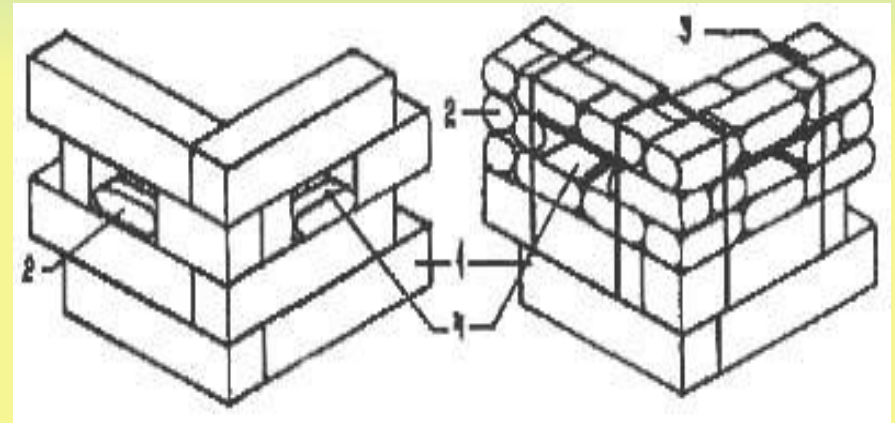
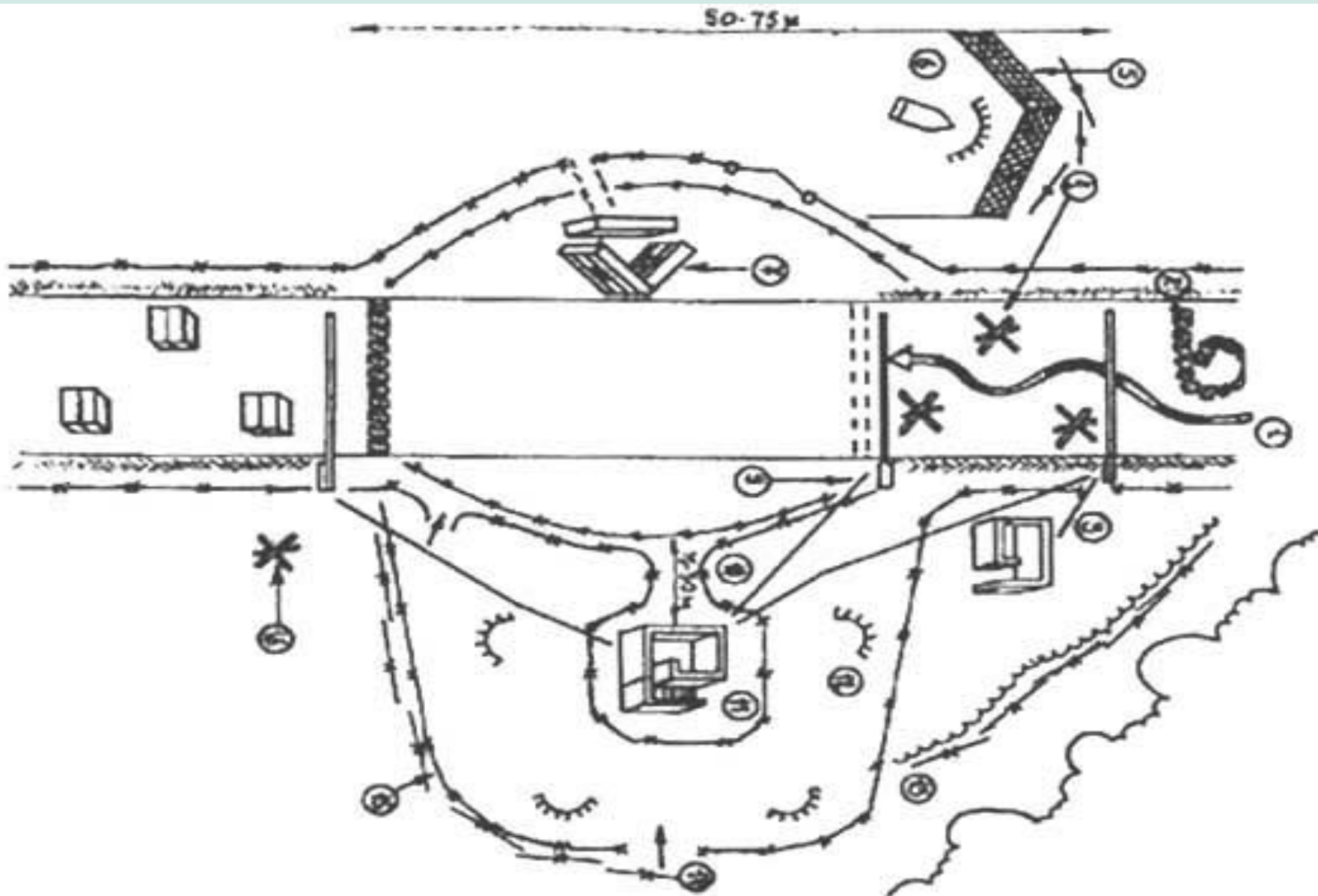

Схема обладнання блок-поста

Приблизна організація несення служби на блок-посту

Для організації і несення служби на блок - посту, необхідно, як мінімум виділити:

Зміна догляду:

1. шлагбаум № 1 (лівий) – двоє військовослужбовців;
 2. шлагбаум № 2 (правий) – двоє військовослужбовців;
 3. зона догляду № 1 (ліва) – двоє військовослужбовців;
 4. зона догляду № 2 (права) - двоє військовослужбовців
- Всього: - 8 чоловік .

Чергова (вогнева) зміна:

1. Навідник-оператор, механік-водій, командир БМП-2 – троє військовослужбовців.
 2. Стрільці – п'ятеро військовослужбовців.
- Всього: - 8 чоловік.

Зміна, яка відпочиває – 8 чоловік.

Резерв – 4 чоловік.

При такій організації служби, блок-пост здатен проводити догляди круглі сутки. Зони догляду, шлагбаум, територія, яка прилягає контролюється черговими вогневими засобами.